

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 13ο
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 127

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΚΕΡΑΣΙΝΟΣ 2001
(ΙΟΥΝΙΟΣ)

Από τις δραστηριότητες των Συλλόγων μας

Ενωση Ποντίων Νομού Μαγνησίας

Προς τους αδελφούς Ποντίους ανά την Γη

Η Ενωση Ποντίων Ν. Μαγνησίας με χαρά ανακοινώνει τις δραστηριότητες για το 2001.

Η ελπίδα της Ενωσης Ποντίων και των μελών της είναι μέσα από τις δραστηριότητες αυτές να ξυπνήσουν ποντιακές συνειδήσεις να αφήσουμε την τηλεόραση και τον καναπέ και να οργανωθούμε στους αιώνους γιατί οι καιροί είναι χαλεποί. Θα παρουσιαστούμε στη Δίη της νέας τάξης πραγμάτων και της παγκοσμιοποίησης.

Πρέπει να φωνάξουμε σε όλα τα έθνη την γενεαλογία μας και την τόσο λαμπρή μας ιστορία που με τόσο κόπο και αγάπη μας την κάνουν γνωστή οι τό-

σο αξίοι ιστορικοί μας. Τους ευχαριστούμε θερμά όπως επίσης και τις ποντιακές εφημερίδες που φτάνουν ως την μακρινή Αυστραλία.

Η Ενωση Ποντίων Ν. Μαγνησίας αν και αριθμεί λίγα μέλη έχει να επιδείξει αρκετή δραστηριότητα. Από 1η Ιανουαρίου μέχρι τέλους Μαΐου έχει στο ενεργητικό της α) 20 Ιανουαρίου τελέστηκε αρτοκλασία στο ναό του Αγίου Σπυριδώνα για την γιορτή του Αγίου Ευγενίου Τραπεζούντος.

β) 21 Ιανουαρίου έγινε η κοπή της πίτας με όλους τους επισήμους της πόλης που μας τίμησαν με την παρουσία τους.

Συνέχεια στη σελ. 3

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

... Η διατήρηση της ιστορικής μνήμης είναι η καλύτερη αντίσταση κατά τον αρελληγισμό και προς την κατεύθυνση αυτή έχουμε ύψιστο χρέος να ευαισθητοποιηθούμε ενόψει μάλιστα της παγκοσμιοποίησης, που απειλεί τον διαχρονικό μας πολιτισμό.

(Απόσπασμα από την Πρόκληση των Εκδηλώσεων Μνήμης της Γενεαλογίας του Ποντιακού Ελληνισμού, 19-20 Μαΐου 2001).

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Του Γιάννη Μελετιδίου

Το ευλογημένο βουνό

Το Βέρμιο είναι ένα πανέμορφο, φωτεινό και δροσερό βουνό.

Ανατολικά του βρίσκονται οι Νομοί Ημαθίας και Πέλλας.

Στην μεγαλύτερη οροσειρά που εναλλάσσονται τα δάση με τις κοιλάδες, οι κορυφές με τον ουρανό. Μέσα από τα σπάγγια του Ξηροβούνου κρυστάλλινα νερά που σχηματίζουν μικρά ή μεγάλα ρυάκια που ξεχύνονται ολόγυρα, αλλού αρμενικά κι αλλού κελαδιστά και ζωογονούν κι ανασταίνουν τη ζωή και τη χαρά στα όμορφα χωριά που κρέμονται στις γραφικές πλαγιές του.

Στους πρόποδες του υπάρχουν τρεις όμορφες πολιτείες, η Βέροια, η Νάουσα και η Εδεσσα. Η κάθε μία έχει το δικό της ποτάμι, τη δική της ομορφιά και τη δική της ιστορία.

Χιλιάδες είναι τα κοπάδια που βόσκουν στο πλαίσιο και άουτο παχιά χαρτάκι του βουνού. Οι τσολιγγίδες είναι οι πιο φιλόξενα άνθρωποι της υπαίθρου. Η φιλοξενία είναι γι' αυτούς πανάρχαιος κερές θεογός της ζωής, που τον

τοπικό Μακεδονικό Αγώνα, όπως και στα χρόνια της γερμανικής κατοχής οι βοσκοί αποτέλεσαν την επιμελητεία των απελευθερωτικών σωματίων.

Το χειμώνα το βουνό συσσωρεύει πάνω του πήχη το χρόνο. Τότε, από μακριά μοιάζει σαν παραμυθένιο. Δείχνει μαρμαρωμένο από κακό μάγισσα και καρτερεί τον πρίγκιπά του τον ουρανό, τον ήλιο που θα έρθει την άνοιξη να τον ξαναζημηνήσει. Και πράγματι, ολόφρεγγος ήλιος σπάει και διαλύει τη μαρμαρένια πελώρια θήκη και φανερώνονται ξανά τα απέραντα δάση και τα διαμαντένια νερά.

Η ζωή στο Βέρμιο στους μήνες της καλοκαιρίας, Μάιο, Σεπτέμβριο είναι γεμάτη γοητεία, υγεία και δροσιά. Η ατμόσφαιρά του είναι καθαρή, το κλίμα ελαφρύ, ο ύπνος μακάριος, το ξύπνημα εύκολο κι ευχάριστο. Με την αυγή όλος ο τόπος είναι ευωδιαστός από την αμάραντη μερμημένη χλόη και τα ευωδιαστά αγριολούλουδα. Ο ήλιος λαμπρός κι ολόγυρος με ηγεμονική μεγαλο-

σέβονται σε νόμο απαράβατο. Τον καιρό της μεγάλης επανάστασης του 1821 και στον κα-

πρέπει αναδύεται από το βάθος του καταπράσινου κόμμου. Με τις ακτίνες του λάμπουν πάνω στα φύλλα οι δροσσοσταλίδες σα διαμάντια, ενώ από ψηλά τα καρφοβούνια στέλνουν ολόδροσο, ζηηρό το ελαφρό τ' αγέρι, που δυναμώνει το σώμα και ξυπνά τη σκέψη.

Κι όταν έρθει η κατάστερη νύχτα, γεμίζει γύρω ο τόπος με τα φωτάκια των πυγολαμπιδιών και σιγά σιγά παύουν οι φωνές κι οι θόρυβοι των κοπαδιών, που κοιμούνται μακριά στα μαντριά. Τη γλυκιά κι απέραντη παραμυθένια αγαλιά την κόβει κάπου - κάπου ένα γαύγισμα σκυλιού, κάποιο κουδούνισμα από ένα μούλαρι, που βρήκε την ευκαιρία κι αγροβόσκει, γιατί ολημερίς δούλευε. Μια τέτοια νύχτα ο άνθρωπος βρίσκεται πλησιέστερα προς τον ουρανό, το Θεό. Νοιώθει τον εαυτό του ελευθερωμένο από την καταθλιπτική πίεση των μερμηλών της ζωής των πόλεων και αισθάνεται την ανάγκη να επικοινωνήσει μυστικά με τον Δημιουργό του σημαντος κόσμου.

Αυτό το πανέμορφο βουνό, το Βέρμιο, ιδιαίτερα το αγαπούν οι Πόντιοι. Σ' αυτό αναστήσαν τα τρία εξακουσμένα μοναστήρια του Πόντου, της Παναγίας Σουμειλά, του Αγίου Γεωργίου του Περισσερωίτα και του Αγίου Ιωάννη του Βαζιλιάνα.

Ευλογημένο βουνό!

Από τους Τραπεζικούς

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΔΥΟ ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ Ε.Λ.Β.

Το Νομαρχιακό παράρτημα της ΟΤΕ Ν. Ημαθίας, σε μία σεμνή εκδήλωσή του, που πραγματοποιήσε στις 6 Ιουνίου 2001, στην αίθουσα εκδηλώσεων της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Βέροιας, τίμησε τον επίτιμο Πρόεδρο της Ε.Λ.Β. κ. Γιώργο Χ. Χιονίδη και το μέλος της Ε.Λ.Β. κ. Θωμά Γαβριηλίδη, για την μεγάλη συγγραφική - ιστορική τους προσφορά στον τόπο μας.

Ήταν και η εκδήλωση αυτή μία δίκαιη αναγνώριση της τεράστιας συμβολής των δύο αγαπητών μας συμπατριωτών στην τοπική μας ιστορία και όχι μόνο.

Την τιμητική αυτή εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο εκπρόσωπος της Ιεράς Μητροπόλεως π. Χρυσόστομος, ο Στρατηγός Διοικητής Β' Σ.Σ., ο Αντινομάρχης κ. Ορέστης Σιδηρόπουλος, ο τ. Νομάρχης και Νομαρχιακός Σύμβουλος κ. Ανδρέας Βλαζάκης, ο Δημοτικός Σύμβουλος κ. Γιώργος Ουρσουζίδης, ο Πρόεδρος της Εφορείας της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Βέροιας κ. Μιχάλης Τσακαλίδης με μέλη της Εφορείας, ο Διότης της Βιβλιοθήκης κ. Γιάννης Τραχόπουλος, ο Πρόεδρος της Ε.Λ.Β. κ. Γιάννης Μιχαηλίδης με το Γεν. Γραμματέα κ. Μιχάλη Γερασιμίδη και το μέλος του Δ.Σ. κ. Νίκο Ιακωβίδη, ο Διότης του "Αργοναύτη" κ. Γιάννης Μελετιδίου, Μέλη Δ.Σ. Πολιτιστικών Συλλόγων της πόλης μας και ΟΤΟΕ Ημαθίας, τα τοπικά μέσα ενημέρωσης κ.α.

Εκ μέρους του Παραρτήματος της ΟΤΟΕ διέυθυναν την εκδήλωση οι κ.κ. Παναγιώτης Καπετανάκης, Κώστας Παραπούρας και Γιώργος Γεωργιάδης.

Κεντρικός ομιλητής της εκδήλωσης ο εκπαιδευτικός κ. Θωμάς Δημητράκης, ο οποίος αναφέρθηκε στο συγγραφικό έργο των δύο τιμώμενων.

Την εκδήλωση χαίρησαν ο Αντινομάρχης κ. Ορέστης Σιδηρόπουλος και ο τ. Νομάρχης και Νομαρχιακός Σύμβουλος κ. Ανδρέας Βλαζάκης.

Οι δύο τιμώμενοι συμπατριώτες μας ευχαρίστησαν τους διοργανωτές για την απονομή σ' αυτούς των τιμητικών διακρίσεων.

Είμαστε υπερήφανοι ως Πόντιοι, αλλά και ως πολίτες αυτής της πόλης για τους διακεκριμένους συμπατριώτες μας κ.κ. Γιώργο Χ. Χιονίδη και Θωμά Γαβριηλίδη.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Η γυναίκα και το θερίον

Είνας Μασσουκάτες πολλά εσύρ-
νεν με την γυναίκα ατ. Κακέσα και τζε-
τρεφίλτσα γαρή έτον. Με την ταβίν ε-
σκούσαν και με την ταβίν εκείσαν. Ε-
πουγαλέφτεν ερίφ'ς και επέρεν την α-
πόφασιν να γλυτώσ'ασ' από το βάσα-
νον. Εναν ημέραν-άμον πάντα - επέ-
ρεν την κρεπήν και επήγεν 'ς ορμάν 'ς
ξύλα. Επεμάκρυνεν πολλά κα σ' χω-
ρίον. Σ' έναν τρανόν πελίτ εκά είδεν
έναν βαθύν κουίν πολλά βαθύν.

σκοινί δέσον ατό'ς σα μέσα σ'...
- Εγώ θα σύρω και θα εβγάλω σε
απάν... χωρίς εσένα κ' επορώ να ζω.
Ελεγεν και ελαίξεν το σκοινίν. Όταν
εγροίξεν ντο από φκα επιάστεν το
σκοινίν ερχίνεσεν να συρ. Εσύρεν, ε-
σύρεν και αναχάπατα τερεί να εβγαίν
ασό κουίν με το σκοινίν έναν θερίον.

- Αγούτο, ενούντσεν, θα ένα η σω-
τηρία μ'...
Εκοψεν κάμποσα τρανά κλαδιά και
εσκέπασεν το στόμαν τη κουί. Εσύρεν
απάν κι άλλα μικρά φυλλωμένα κλα-
δόπα και τζίκουτα κι αέτς πα τηδέν κ
εφαίνουτου. Ασ' από κ' υστερνά ετοι-
μασεν δύο σαλάκια ξύλα. Τ' έναν εθε-
κεν 'ς ση κουί το γιαν και τ' άλλο πλαν
κεκά κ' εκλώτσεν κ' επήγεν 'ς σο σπίτν
ατ'.

Επήγεν ν' αφίν το σκοινίν, το θε-
ρίον εκούίξεν.
Μη αφί'ντς μεί κι θα τρώγω σε
δούλος ις θα γίνουμαι. Αμον ντ' ελευ-
θερώθεν το θερίον είπεν άτον.

Τ' άλλο την ημέραν επέρεν την γυ-
ναίκαν ατ' να πάγνε 'ς ορμάν να κατη-
βάζεντάμαν τα ξύλα ντο ετοιμάσεν.
Αμον ντ' εσούμωσαν 'ς εκείνο το
μέρος, ατός αμάν εφορτώθεν τ' ένα
σαλιάν και είπεν τη γυναίκα ατ' να
φορτούται τ' άλλο. Ατό έτον. Αμον ντ'
εσούμωσεν η καρής σο φόρτωμαν ε-
πάτεσεν απάν'ς σα κλαδιά και ερού-
ξεν 'ς σο κουίν κι από παν ατς το σα-
λιάκ τα ξύλα.

- Ευχαριστώ σε άνθρωπε! Εγλύτω-
σες με ασ' έναν τζαναβάρ... Είνας γυ-
ναίκας ας οψέ κι αν εβγαλεν τη ψη μ'
και να εγουρταρεύουμ' ασά χέρια τς
κ' επόρνα. Ατώρα ίνταν θέλ' τς εσύ θ'
εφτάγω.

Ο Μασσουκάτες ήσυχα- ήσυχα ε-
κλώτσεν κ' επήγεν 'ς σο σπίτν ατ.
Ολεν την νύχτα ομμάτ κ' επόρε-
σεννα φερ' απάν. Ενούντσεν, επενού-
ντσεν, εγροίξεν ντο επισίκεν τρανόν α-
μαρτίαν έτον. Σα ημερώματα εσκώ-
θεν κ' επήγεν 'ς σο ορμάν. Εφτασεν 'ς
σο κουίν κεκά. Ελυσεν το σκοινίν ατ
και εκρέμασεν απο απέσ' 'ς σο κουίν
και εκούίξεν:

- Ντο θέλω εν να μην πειράεις κα-
νίναν 'ς σον τόπο μ' Νια ζα και νια αν-
θρώπ'ς. Αέτς πα το θερίον εξέβεν 'ς
σην ανεφορίαν. Και ερχίνεσεν να κα-
ταρημάζ' τον τόπον.

- Σουμέλα πιάσον την άκραν τη

Εμαθαν οι ανεφορέτ πως ατό το
θερίον μόνον τον Μασσουκάτεν ακού-
ει. Επήγαν επαρεκάλεσανα τόν να έρ-
ται δεχ'ατό.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

1. Εσείν επάρτεν τα περβόλια σουν

Εναν ημέραν ο Παρμαξούης εσεβεν σο καβενείον τη Χρύσσιονος και χολιασμένος ας σ' οσπίτ εγυροκλώσκουτον και εχοντρολάλνεν. Επουγαλεύτεν τη Κύρτογλη ο Χαράλαμπον και είπεν άτον:
- Ντ' έπαθες κ' εσύ πα; Για τούλωσαν, για εξ απ' απαδαπέσ.
- Ογώ, είπεν ο Παρμαξούης, ση βασιλέα το χώμαν απάν πατώ εσείν επάρτεν τα περβόλια σουν και δεβάτε πλαν, ας σου κι θέλετε ν' ακούτε με.

Η ΜΑΣΣΟΥΚΑΤΣΑ 'Σ ΣΟ ΚΡΕΝΙΝ

2. Εχπαράγα, άμα ζατί πα' κ' εχπαράγα

Εναν ημέραν σοι Πισστοφάντων έναν δύο τσοισαποκούνια ενούντζαν ν' αχαπαράζνε τ' Ουζούον τον Αβραάμ εφόρεσαν όσπρα από παν ως αφκά, εκρέμασαν και γολγόνια κ' εγένταν άμον αληθινοί χορτλάχ. Επήγαν εντώκαν σην πόρταν τ' Αβραάμ και εκούίξαν άτον:
- Αβραάμ, Αβραάμ, άνοιξον ο διάσκαλον ο Στάθιον κάτ θέλτσε.
Αβραάμς ένοιξεν και ας σ' αχπάραγμαν ατ εντώ-

κεν σο περβόλιαν και εκατασσκίεν. Τ' άλλο την η-
μέραν οντάν ερώτεσαν άτον είπεν:
- Οντάν ένοιξα την πόρταν και είδα 'τς άμον χορ-
τλάχτς εχπαράγα, άμα ζατί πα' κ' εχπαράγα.

3. Ας σ' εμέν τσοιολπάης εν

Τη Ζαπούν ο Κωνσταντίνον έτον πολλά ινάτς και απάν ατ τόζ κ' εγοντούρευεν (δεν δεχόταν να τον κατηγορούν καθόλου). Εναν ημέραν επολέμεσεν να κολλίζ το τσιχάρον ατ με την καμινωσίαν και 'κ' επόρεσεν.
- Ντο τσοιολπάης είμαι, είπεν. Είπεν αυτο, κ' είπεν ατο επουσσημάνεψεν. Αμα αβούτος ο μαστρορο Σάββας απ' εμέν πολλά τσοιολπάης εν.

4. Δος ατο έναν γουλάβ ακεί σην τιαστήν

Ο Μουρτιαζιάς ο Γιωρίκας, οντάν εζήνεν η πρώτη η γυναίκα τ' η Κάλλη, έναν ημέραν εσκώθεν σύμπιρνα και είπεν ατεν:
- Νέπουτση Κάλλη, ογώ λέγω οσήμερον να επέγγαμε σο Φτελέν' εσύ ντο λες;
- Ο νους ιμ' κι κοφτ είπευ ατο η Κάλλη.
- Νέπουτση, κίαρ αν κι κοφτ, τρέξον dos ατο έναν γουλάβ ακεί σην τιαστήν κιαν να κόφτ, είπεν άτεν ο Γιωρίκας.

ΛΞΙΛΟΓΙΟ

- 1. κάθαν = κάθε
- 2. καλίτσα = γυναικούλα
- 3. καλέτερα = καλύτερα
- 4. λεγνά = λεπτά
- 5. λέπω = βλέπω
- 6. λίβια = σύννεφα
- 7. μαμέλα = δεκανίκι
- 8. μέσα = μέση
- 9. μεχκεμέν = συμβούλιο
- 10. μουρδουλίζνε = τρυλλίζου
- 11. ξαν = ξανά
- 12. ορμάν = δάσος

ΚΡΩΜΕΤ' ΚΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

1. Σο πρώτον τ' αναστέναγμα μ' τα χιόνια ούλα λύγουν τα δάκρυα μ' τρέχνε σο χωνόν και τα τσιλίδα βζύου
- ***
2. Ποίον κλαδίν κρατεί βρεχήν, ποία φυλλόπα χιόνια ποίον καρδιάν υπομέν' την σεβτάν πέντε χρόνια...
- ***
3. Απές σ' άψιμον καίγουμαι κανείς κι γουρταρεύ' με αγάπ' τερεί μ' από μακρά, η βρούλα πως σαρεύ' με
- ***
4. Αν αποθάνω ξάι μη κλαις και μη τρως την καρδιάν σ' κλάψο μ' ατώρα ζωντανόν και φτούλτσον τα μαλλία σ'
- ***
5. Κόρ' δείξω με τον ζώγραφο π' εζωγράψεν εσέναν να δίγ' ατόν τ' εργατικά τ' να ζωγραφίζ' αλλα έναν
- ***
6. Τ' εσά τ' ομμάτα όνταν τερούν τ' εμά δάκρα γομούνταν, τ' εσά τα χείλα όνταν γελούν, τ' εμά έρχουνταν κλειδούνταν
- ***
7. Απόψ' η νύχτα δίπλασεν, κι' ο φέγγον επιάστεν απόψ' τ' αρνόπο μ' κ' είδα το, κάπ' επαρεβραδυάστεν
- ***
8. Αγάπη μ' κείται άρρωστος κ' εγώ σύρω τα πόνα Θεέ μ' κόψον και dos ατεν τ' εμά τ' ημψά τα χρόνια.

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ
Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. (0331) 25.282
Βέροια (ΤΚ 59100)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
2.000 δρχ.

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε.
ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10 - ΤΗΛ. (0331) 66.913 - 61.160
FAX (0331) 66.979

Υπό τις δραστηριότητες των Συλλόγων μας

Ένωση Ποντίων Νομού Μαγνησίας

Προς τους αδελφούς Ποντίους ανά την Γη

Συνέχεια από την σελ. 1

γ) 10 Φεβρουαρίου έγινε απογευματινό υπό την αιγίδα της κας Παπαδόπουλου Ολγας με φιλοξενούμενο γιατρό ορθοπαιδικό κ. Αμπατζόπουλο Μιχάλη με θέμα "Όστεοπόρωση - Εμμηνόπαυση". Στο τέλος της ομιλίας προσφέρθηκε στις κυρίες ποτό και γλυκά και ακολούθησε ποντιακό γλέντι.

δ) 17 Φεβρουαρίου για τις αποκριές πήρε μέρος η Ένωση Ποντίων και σε συνεργασία με τον Πολιτιστικό Οργανισμό του Δήμου Ν. Ιωνίας διοργανώθηκε ποντιακή βραδιά με ποντιακά εδέσματα τα οποία ετοίμασαν οι κυρίες του συλλόγου. Την ευθύνη της διοργάνωσης είχε ο ταμίας του Συλλόγου κος Παυλίδης Ιωάννης.

ε) 24 Φεβρουαρίου έγινε ο ετήσιος χορός του συλλόγου στο κέντρο "ANTRUM" όπου είχε γεμίσει ασφυκτικά, η ορχήστρα του Παναγιώτη Φουτουκίδη από την Σκύδρα κράτησε τον κόσμο μέχρι το πρωί κάτω από τους ήχους της λύρας, της φλογέρας και του νταουλίου.

ζ) Στις 26 Φεβρουαρίου ο σύλλογος παρευρέθηκε στο άλσος της Ν. Ιωνίας για την Καθαρά Δευτέρα και συμμετείχε στο πέταγμα του χαρταετού.

η) Την 17 και 18 Μαρτίου η Θεατρική ομάδα έδωσε δύο παραστάσεις στην Ακρική Φιλόρα και στο Αμύνταιο με το έργο του Ανέστη Παναγιωτίδη "Σεβνταλής κι η Οκυρία". Ο Σύλλογος θέλει να ευχαριστήσει θερμά τις διοικήσεις των συλλόγων για την φιλοξενία και την αγάπη τους. Με το ίδιο έργο δόθηκε παράσταση στην Κατερίνη και εκεί η φιλοξενία των αδελφών μας παλινοστούτων υπήρξε άψογη.

θ) Στις 8 Απριλίου έγινε η γενική συνέλευση του οικονομικού έτους 2000 και ο προϋπολογισμός του 2001. Την συνέλευση τίμησε με την παρουσία του ο Δήμαρχος Ν. Ιωνίας κ. Μαβίδης Παύλος, ο σύλλογος ευχαριστεί τον Δήμαρχο και πρώην πρόεδρο της Ένωσης Ποντίων, για τα όσα πρόσφερε και προσφέρει στον σύλλογό μας.

ι) 23 Απριλίου καλεσμένος του συλλόγου ο ιστορικός και συγγραφέας κ. Ανδρεάδης Γεώργιος. Θέμα της ομιλίας η οποία διοργανώθηκε και έγινε στο Δημαρχείο της Ν. Ιωνίας ήταν "Κρυπτοχριστιανοί στον Πόντο". Ο σύλλογος τον ευχαριστεί για την δωρεά των βιβλίων του προς το σύλλογο.

ια) 16 Μαΐου πραγματοποιήθηκε απογευματινό με φιλοξενούμενο γιατρό τον κ. Χριστοφορίδη Μάκη δερματολόγο ομιλία με θέμα "Μελανώματα". Ο σύλλογος ευχαριστεί τον γιατρό που ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα του συλλόγου.

Από τις 14-20 Μαΐου όλη η εβδομάδα αφιερώθηκε σε ομιλίες στα ΜΜΕ και προβολές βίντεο στο σύλλογο με ντοκουμέντα για την γενοκτονία που υπέστη ο λαός μας.

19 Μαΐου ημέρα Σάββατο έγινε η κεντρική ομιλία στο Δημαρχείο Ν. Ιωνίας με καλεσμένο ομιλητή κ. Καμενίδη Ιωάννη δάσκαλο. Με την ομιλία του μας μετέφερε στα μαύρα χρόνια της φωτιάς και του σιδήρου. Ο σύλλογος ευχαριστεί θερμά τον κ. Καμενίδη.

Την Κυριακή 20 Μαΐου 2001 έγινε επιμνημόσυνη δέηση στον ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου Βόλου, όπου παραβρέθηκαν οι τοπικές αρχές, ο Νομάρχης κ. Σκατινιώτης, οι Δήμαρχοι Βόλου και Ν. Ιωνίας κ.κ. Μήτρου και Μαβίδης, ο υφυπουργός κ. Βουλγάρης Αλέκος με τους βουλευτές του Νομού.

Από τις στρατιωτικές αρχές οι πόντιοι διοικητές κ. Συμεωνίδης Θεολόγος IIIΓΜ, ο κ. Ταμουρίδης Νικόλαος ΤΥΠ/της ΤΑΞΑΣ. Ο αστυνομικός διευθυντής κ. Ιωσηφίδης Πρόδρομος και πολλοί άλλοι επίσημοι. Πλήθος κόσμου παρακολούθησε την κατάθεση στεφάνου και την ομιλία του Προέδρου του συλλόγου κ. Ιωαννίδη Ιωάννη.

Αυτές ήταν οι εκδηλώσεις της Ένωσης Ποντίων Ν. Μαγνησίας.

Με το πυρίχειο χορό στο σβέρκο της ζωής και του θανάτου μένουμε πάντα οι Πόντιοι ανά τους αιώνες.

**Η Γ. Γραμματέας
Παπαδοπούλου - Κεραμιδίου Ολγα**

Ιση. "Αργοναύτης": Συγχαίρουμε τους αγαπητούς συμπατριώτες μας της Ένωσης Ποντίων Ν. Μαγνησίας, για τις τόσο ενδιαφέρουσες εκδηλώσεις τους.

Οι αδελφοί μας της Ν. Ιωνία Βόλου διακρίνονται για τον παλμό και την ποντιακή ψυχή τους.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΣΑΛΟΥΧΙΔΗΣ Ο Ανθρωπος, ο Πόντιος, ο Πατριώτης

"Θα ξεκινήσουμε μ' έναν καταγισμό ηχηρών εγκωμίων. Είναι ο μόνος τρόπος να εκφράσουμε αυτό που αισθανόμαστε για το μέλος της Λέσχης και φίλο μας τον Γιώργο Τσαλουχίδη.

Η Ευξείνος Λέσχη ποτέ δεν μίρασε απλόχερα και αβασάνιστα τον έπαινο. Απονέμει τα εύσημα με φειδώ και μόνο όταν πίσω τους υπάρχει κάποιο σημαντικό αντίκρισμα. Όμως στην προκειμένη περίπτωση δεν έχουμε πρόβλημα αρχής. Το πολύτιμο εθνικό, κοινωνικό και πολιτιστικό έργο του Γιώργου μας δίνει αυτό το δικαίωμα. Είναι σπάνιο φαινόμενος ένας απόστρατος πτέρωρχος, που πέρασε μέσα από το στρατιωτικό καμίνι, όπου κυριαρχεί σιδήρηποτε άλλο εκτός από το συναίσθημα, να βγαίνει αλώβητος με τόση ευαισθησία και μάλιστα σε μία πέτρινη εποχή σαν την δική μας.

Η ανυστερόβουλη προσφορά του, ιδίως στον χώρο του ποντιακού ελληνοισμού, μας συγκινεί βαθύτατα. Έχει σαν μοναδικό κίνητρο το "ευ αγωνίζεσθαι" για μία καλύτερη κοινωνία και αυτό τον τιμά. Γνωρίζουμε ότι λειτουργεί αθόρυβα γι' αυτό ποτέ δεν εγκωμιάσαμε δημόσια το πολυσήμαντο έργο του που αποπνέει ένα έντονο άρωμα ανθρωπιάς.

Τώρα όμως νοιώθουμε την ηθική υποχρέωση να το κάνουμε γιατί κάποιοι τον πετροβολούν δίχως λόγο. Δεν θα επικαλεστούμε τα όσα κολακευτικά σχόλια αναφέρονται παρακάτω στην επιστολή αξιωματικών της αεροπορίας. Με αδιάσειστα στοιχεία θα φέρουμε στο φως μία γενναϊοδωρία που δίνει ιδιαίτερο νόημα στη ζωή του ανθρώπου. Τα λογής - λογής σημαντικά επιτεύγματα της Ευξείνου Λέσχης, εντός και εκτός της χώρας, δεν οφείλονται μόνο στην αδιάκοπη προσπάθεια της διοίκησης. Πίσω από τις μεγάλες, τις πηλυδάπανεσ εκδηλώσεις μας βρίσκονται κάποιοι παράγοντες που εξασφαλίζουν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο τα απαραίτητα χρηματικά ποσά.

Ένας απ' αυτούς είναι και ο Γιώργος Τσαλουχίδης. Πραγματικός στυλοβάτης της Ευξείνου Λέσχης που με την ηθική και υλική του συμπαράσταση αιμοδοτεί την πολιτιστική μας δραστηριότητα.

Παλλές φορές πρόσφερε σημαντικά ποσά στο ταμείο μας. Εκτός τούτου χρηματοδοτεί και την έκδοση της εφημερίδας μας "Αργοναύτης".

Και δεν είμαστε μόνον εμείς. Για λογαριασμό όμως των άλλων φορέων δεν θα μιλήσουμε. Τέτοιους ανθρώπους έχουμε χρέος να τους προβάλλουμε προς μίμηση αντί να τους συκοφαντούμε ψάχνοντας λόγους που δεν αντέχουν στη λογική.

Η Ευξείνος Λέσχη του εύχεται ολόψυχα, πάντα με υγεία, να συνεχίσει το θεάρεστο έργο του που αποτελεί όαση ελπίδας στα δύσκολα χρόνια που ζούμε.

**Για το
Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Γιάννης Μιχαηλίδης
Ο Γ. Γραμματέας
Μιχάλης Γερασσιμίδης"**

"ΛΑΟΣ", 28/6/2001

«Οι Έλληνες είμαστε οικουμενικοί άνθρωποι» δήλωσε συγκινημένος ο Αρχιεπίσκοπος»

Ο Χριστόδουλος με τους Ποντίους της Αγίας Πετρούπολης

Αποστολή: Μαρία Αντωνιάδου, Αγία Πετρούπολη

Έντονος συγκινήσεις έζησε ο Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, ο οποίος είχε την ευκαιρία να συναντηθεί και να συνομιλήσει με Ποντίους που ζουν στην Αγία Πετρούπολη, ενώ στη συνέχεια επισκέφθηκε και προσκύνησε έναν ναό που τα τελευταία 70 χρόνια είχε μετατραπεί σε μουσείο αθεΐας. «Ο άνθρωπος που ξεχνά τις ρίζες του δεν έχει μέλλον» τόνισε ο Αρχιεπίσκοπος απευθυνόμενος σε δεκάδες εκπροσώπους Ποντίων που είχαν συγκεντρωθεί για να συνομιλήσουν μαζί του στο Προξενείο της χώρας στην Αγία Πετρούπολη. «Οι Έλληνες είμαστε οικουμενικοί άνθρωποι. Δεν είχαμε ποτέ στοιχεία εθνικιστικά που οδηγούν τους ανθρώπους στο να υψώνουν τείχη. Οι Έλληνες είχαν πάντα και συνεχίζουν να έχουν ανοιχτούς ορίζοντες» επεσήμανε ο Προκαθήμενος της Εκκλησίας της Ελλάδος. Ο κ. Χριστόδουλος, που αναφέρθηκε στον ρόλο που διαδραμάτισε η Εκκλησία στη διάσωση των στοιχείων της ταυτότητας των Ελλήνων, άκουσε συγκινημένος τον κ. Αλέκο Δροσίδα, εκπρόσωπο ποντιακών οργανώσεων, να δηλώνει ότι «το δέντρο που εκπροσωπούν οι Πόντιοι εδώ στην Αγία Πετρούπολη ποτέ δεν θα ξεραθεί. Είμαστε πάντα μαζί με την Ελλάδα» υπογράμμισε «και όταν είμαστε έξω αισθανόμαστε πολύ δύσκολα και νοσταλγούμε την πατρίδα μας».

Συνάντηση με τον Αλέξιο

Ο Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, που αναμένεται να έχει εκ νέου συνάντηση με τον Πατριάρχη Μόσχας κ. Αλέξιο, λίγο προτού αναχωρήσει από την Αγία Πετρούπολη για τη Μόσχα, επισκέφθηκε έναν αρθόδοξο ναό, ο οποίος επί δεκαετίες είχε μετατραπεί σε μουσείο αθεΐας. «Διερωτώμαι, πώς είναι δυνατόν να διδάσκεται και να προωθείται η αθεΐα μέσα σε αυτό το μεγαλόπυργο, το οποίο διαλαλεί τη δόξα του Θεού. Πώς είναι δυνατόν να προβάλλεται η ανυπαρξία του Θεού μέσα σε αυτόν τον ναό, ο οποίος είναι απλή ένδειξη και μόνον ότι ο Θεός υπάρχει» προσέθεσε ο κ. Χριστόδουλος.

Ο Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος (στο μέσον) ξεναγήθηκε και στο παλάτι της Μεγάλης Αικατερίνης

«ΤΟ ΒΗΜΑ», 11-5-01

Οι Κιβωτιανοί της Ημαθίας τιμούν τη μητέρα και μνημονεύουν τους νεκρούς

Γράφει ο
Παπαδόπουλος Ι. Παναγιώτης
Φιλολόγος - Καθηγητής

**Στον Ιερό Ναό του Προφήτη Ηλία,
στον Προμηθέα Βέροιας, συγκεντρώ-
θηκαν το πρωί της Κυριακής 13 Μαΐου
2001 όλα τα μέλη του Συλλόγου
Κιβωτιανών Ημαθίας. Σκοπός της
συνάντησης ήταν να παρακολουθή-
σουν το μνημόσυνο για τους νεκρούς
προγόνους τους Κιβωτιανούς από τον
Πόντο.**

**Την ίδια μέρα ήθελαν να τιμήσουν και
τη γιορτή της μάνας για την προσφο-
ρά και τη θυσία της.**

**Το πρωί παρακολούθησαν τη θεία λει-
τουργία στο μικρό εκκλησάκι και στη
συνέχεια το καθιερωμένο μνημόσυνο
για τις ψυχές των παππούδων τους
που έφυγαν από τη ζωή.**

Με δάκρια στα μάτια άκουγαν τις ευχές της εκ-
κλησίας και η φαντασία τους ταξίδευε σε άγνω-
στους τόπους της Μ.Α. και του Πόντου στην προ-
σπάθειά τους να αναζητήσουν και να συναντήσουν
τα πρόσωπα εκείνα που αγάπησαν και πόνεσαν για
το χαμό τους.

Η εκδήλωση αυτή είναι ένα χρέος που για πολλά
χρόνια επαναλαμβάνεται σαν φόρος τιμής και μνή-
μης προς τους προσφιλείς μας νεκρούς.

Μετά το μνημόσυνο πήρε το λόγο η πρόεδρος
του Συλλόγου κ. Σοφία Ραφαηλίδου και μίλησε στο
εκκλησίασμα για τη σημασία της εκδήλωσης. Ήταν
ένας λόγος με θρησκευτικό και πατριωτικό παλμό.
Πεποίθηση της ομιλήτριας, είναι ότι οι πρόγονοί
μας δε χάθηκαν στα δύσκολα χρόνια της τουρκο-
κρατίας γιατί στηρίχθηκαν στην πίστη τους στο Θεό
και τις παραδόσεις τους. Η πίστη τους αυτή παρέ-
μεινε βαθιά στην ψυχή τους σαν ένας θησαυρός α-
σύλλητος και απαραβίαστος.

Είπε ακόμη ότι γεωπολιτικά και στρατηγικά συμ-
φέροντα των μεγάλων δυνάμεων ανάγκασαν τους
Ελληνες της Μ.Α. και του Πόντου να εγκαταλείψουν
τις προγονικές τους εστίες, τις περιουσίες τους, ο-
λόκληρη την πολιτιστική τους κληρονομιά και να
φύγουν από έναν τόπο που τους ανήκε.

Στην ομιλία της η πρόεδρος ανέφερε το ιστορικό
με την τύχη που είχαν τα βιβλία της εκκλησίας στον
Πόντο.

Πριν από την αναχώρηση μοιράστηκαν από τον
Ιερέα σε όλους τους ενορίτες για να μην καταστρα-
φούν. Αυτοί τα έφεραν μαζί τους στην Ελλάδα.

Ο παπα - Μιχάλης εγκαταστάθηκε σ' ένα χωριό
της Φλώρινας. Εκεί συγκέντρωσε όλα τα βιβλία και
τα διαφύλαξε σαν κάτι πολύτιμο και ιερό. Απ τον εγ-

γονό του παπα - Μανώλη ο Σύλλογος Κιβωτιανών
"με ιερή συγκίνηση και άπειρο σεβασμό μετέφερε
τα βιβλία αυτά στην σημερινή μας εκδήλωση" για ό-
σους θέλουν αν τα δουν αλλά και να ενισχύσουν το
θρησκευτικό και πατριωτικό τους φρόνημα. Τελείω-
σε την ομιλία της με την ευχή να είναι "αιωνία η μνή-
μη στον Παπα - Μιχάλη, αιωνία η μνήμη στα θύματα
της γενοκτονίας των Ποντίων".

Ακολούθησε ομιλία, σχετική με τη μητέρα από το
φιλόλογο κ. Παν. Παπαδόπουλο. Ο ομιλητής ανα-
φέρθηκε στο ιστορικό της καθιέρωσης της γιορτής
που έχει την αφετηρία της στις αρχές του αιώνα
(1907) με βασικό σκοπό την αναγνώριση της προ-
σφοράς και της θυσίας της μάνας από τους ανθρώ-
πους.

Εκανε μια σύντομη αναδρομή στο παρελθόν για
να φτάσει στο ρόλο της μαμάς στην παραδοσιακή
οικογένεια των Ποντίων τα παλιά χρόνια. Στη σημε-
ρινή κοινωνία ο ρόλος της αλλοιώθηκε από τη στιγ-
μή που οι απαιτήσεις της ζωής, την ανάγκασαν να
βγει στην αγορά εργασίας με διάφορα επαγγέλμα-
τα. Αυτό είχε σαν συνέπεια να περιοριστεί η τεκνο-
ποιία και να λείψει η φροντίδα των παιδιών από τη
μάνα.

Ο ομιλητής έκλεισε την ομιλία του με αναφορά
στην μεγάλη μάνα όλων των ανθρώπων, την Πανα-
γία Σουμελιώτισσα. Την παρακάλεσε να ακούσει την
προσευχή όλων μας και να συγχωρήσει τις αμαρ-
τίες των προσφιλών μας νεκρών. Στο σημείο αυτό έ-
κλεισε το θρησκευτικό μέρος της εκδήλωσης.

Στον περίβολο της εκκλησίας, στη συνέχεια, έγι-
νε η αναστάσιση των παραδοσιακών εκδηλώσε-
ων και εθίμων της Κιβωτού των Γρεβενών.

Οι πρόγονοί τους, μετά τη Μικρασιατική Κατα-
στροφή του 1922, ήρθαν από τον Πόντο και εγκατα-
στάθηκαν στην Κιβωτό, Κωμόπολη των Γρεβενών.

Αργότερα τα παιδιά τους ήρθαν και εγκαταστά-
θηκαν στην όμορφη Βέροια. Δεν ξεχνούν τους δι-
κούς τους ανθρώπους δεν ξεχνούν τα έθιμα τους.
Πρώτο έχει σφιδά το "χαρατί πιρ". Γίνεται δηλ. δη-
μοπρασία διαφόρων προϊόντων, ποντιακών φαγη-
τών και κατοικίδιων ζώων που προσφέρονται από
τα μέλη και τους φίλους του Συλλόγου ως τάματα
στη μνήμη του Αγίου.

Σκοπός της ενέργειας αυτής πέρα από το εθιμικό
έχει και την αναγκαιότητα της συλλογής χρημάτων
για τις ανάγκες της λειτουργίας του Συλλόγου. Ολη
η διαδικασία, όμως, όπως γίνεται, δημιουργεί μια
ευχάριστη ατμόσφαιρα με τα αστεία και διάφορα α-
νέκδοτα. Το έθιμο τελειώνει με το τσούγκρισμα ω-
μών αυτών.

Στη συνέχεια προσφέρονται στους καλεσμένους
ποντιακά φαγητά και γλυκίσματα.

Η εκδήλωση θα κλείσει με την τέλεση ενός άλλου
εθίμου "αντάμωμα των ζωντανών και των πεθαμέ-
νων" όπως συνήθως λέγεται, με τραγούδια και χο-
ρούς προς τιμή και μνήμη των νεκρών.

Σε όλη τη διάρκεια της εκδήλωσης η ποντιακή φι-
λοξενία και η έκφραση αγάπης ήταν φανερή στα
πρόσωπα των μελών του Δ.Σ. ιδιαίτερα της προέ-
δρου κ. Σοφίας Ραφαηλίδου.

Σε όλους τους επισκέπτες κοινή ήταν η διαπίστω-
ση ότι οι πόντιοι έχουν πλούσια ιστορία και παραδό-
σεις, τις οποίες τηρούν με πίστη και αφοσίωση. Ε-
χουν όμως παρόν γι' αυτό και θα έχουν μέλλον.

Στη μνήμη του Μιλτιάδη Μαυρίδη

Γράφει ο Μιχάλης Γερασιμίδης
Συν/χος Δάσκαλος

Το περασμένο Σάββατο (7.7.2001) Πόντιοι της ευρύτερης πε-
ριοχής τίμησαν με απλό αλλά εξόχως συγκινητικό τρόπο τη μνή-
μη ενός μεγάλου φίλου, ενός αδελφού, του αλησμόνητου Μιλ-
τιάδη Μαυρίδη.

Ήταν κοινή τους επιθυμία, ένα ηθικό χρέος. Δεν θα σταθώ
στις ιδιαιτερότητες της συνάντησης αυτής, σεβόμενος το γνω-
στό πρόβλημα του Τύπου. Θεωρώ όμως χρήσιμο να προβάλλω
προς μίμηση το ψυχικό μεγαλείο του εκλιπόντος.

Ο Μιλτιάδης έφυγε από κοντά μας ξαφνικά. Δεν ήταν από
τους ανθρώπους που πέθαναν για να ξεχαστούν την άλλη μέρα.
Αφήσε πίσω του μια λάμψη, ένα έντονο άρωμα ανθρωπιάς που
δίνει νόημα στη ζωή του ανθρώπου.

Ο θάνατός του αντιστέκεται στην παντοδυναμία του χρόνου -
παραμένει ολοζώντανος στη μνήμη μας. Πέρασε στη σφαίρα
των συμβόλων και ζει πάνω από τη γη, στο φως, στον αέρα, α-
νάμεσα σε μας τους ζωντανούς.

Ευρύτατα γνωστός ήταν για όλους μας ο άνθρωπος, ο πό-
ντιος, ο καλός οικογενειάρχης.

Ο χάρος του στέρησε το δικαίωμα να ξεκουραστεί ύστερα α-
πό έναν τόσο κοπιώδη επαγγελματικό αγώνα. Του στέρησε ακό-
μα λογής -λογής γοητευτικές στιγμές της τρίτης ηλικίας.

Ευαίσθητος και ενεργός πολίτης πρόσφερε πολύτιμες υπηρε-
σίες στα κοινά.

Υπηρέτησε ανιδιοτελώς την Τοπική Αυτοδιοίκηση σαν αντιδή-
μαρχος και σύμβουλος.

Η ψυχή του όμως ήταν δοσμένη στο δύσκολο έργο της Ευξει-
νου Λέσχης Βέροιας. Από τη θέση του προέδρου και του επίλε-
κτου μέλους πρόσφερε με πάθος προς την κατεύθυνση αυτή.

Το πηγαίο, το ανεπιτήδευτο ψυχικό του μεγαλείο φωτογράφι-
ζε τον ιδανικό πόντιο όπως τον θέλει η παράδοση.

Αγνός, δραστήριος, πάντοτε στο πλευρό των απλών ανθρώ-
πων. Ο Μιλτιάδης γεύτηκε όλα τα φαρμάκια της ζωής και όμως
έμεινε άφθαρτος. Δεν πέρασε από το φθοροποιό καμίνι
της σκληρής πραγματικότητας. Είχε το χάρισμα να μαγεύει και
να κερδίζει την εμπιστοσύνη των συνανθρώπων του.

Είησε έντονα όλο το δράμα μιας ανώμαλης περιόδου. Αδού-
λωτη ψυχή, απόγονος τρανέλλων ποντίων, δεν διάλεξε τον εύ-
κολο δρόμο του συμβιβασμού, ούτε τη σιγουριά και την καλοπέ-
ραση της υποταγής.

Σαν αληθινός πατριώτης πήρε το δύσβατο μονοπάτι των αθα-
νάτων αξιών, τον δρόμο του καθήκοντος. Είχε σαν απαράβατη
αρχή το "εμ αγωνίζεσθαι" για μια καλύτερη κοινωνία.

Σε λίγα χρόνια όλα αυτά τα κάστρα θα πέσουν. Ο κάθε Μιλ-
τιάδης θα φύγει από τη ζωή.

Χρέος μας είναι να στήσουμε γέφυρες επικοινωνίας με τα
σύμβολα του παρελθόντος. Ετσι θωρακίζουμε το μέλλον ενά-
ντια στην λαίλαπα της παγκοσμιοποίησης που απειλεί παραδό-
σεις, πολιτισμούς και λαϊκές κατακτήσεις.

Οφείλω συνεπώς να συγχαρώ τους πρωτεργάτες αυτής της
εκδήλωσης. Η πρωτοβουλία τους αποτελεί όαση ελπίδας κατά
του αφελληνισμού.

Θα ήθελα να τους ονομάσω αλλά είναι τόσοι πολλοί. Σίγου-
ρα ο Μιλτιάδης από σήμερα αισθάνεται εκεί ψηλά πιο έντονα
την ικανοποίηση του καλού σπορέα.

Αιωνία του η μνήμη.

"ΛΑΟΣ" 11-6-2001

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η Ευξείνος Λέσχη Θεσσαλονίκης πραγματοποίησε με μεγάλη επιτυχία Κεντρική Εκδήλωση Μνήμης για την Γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού το Σάββατο 19 Μαΐου στην Πλατεία Αγίας Σοφίας.

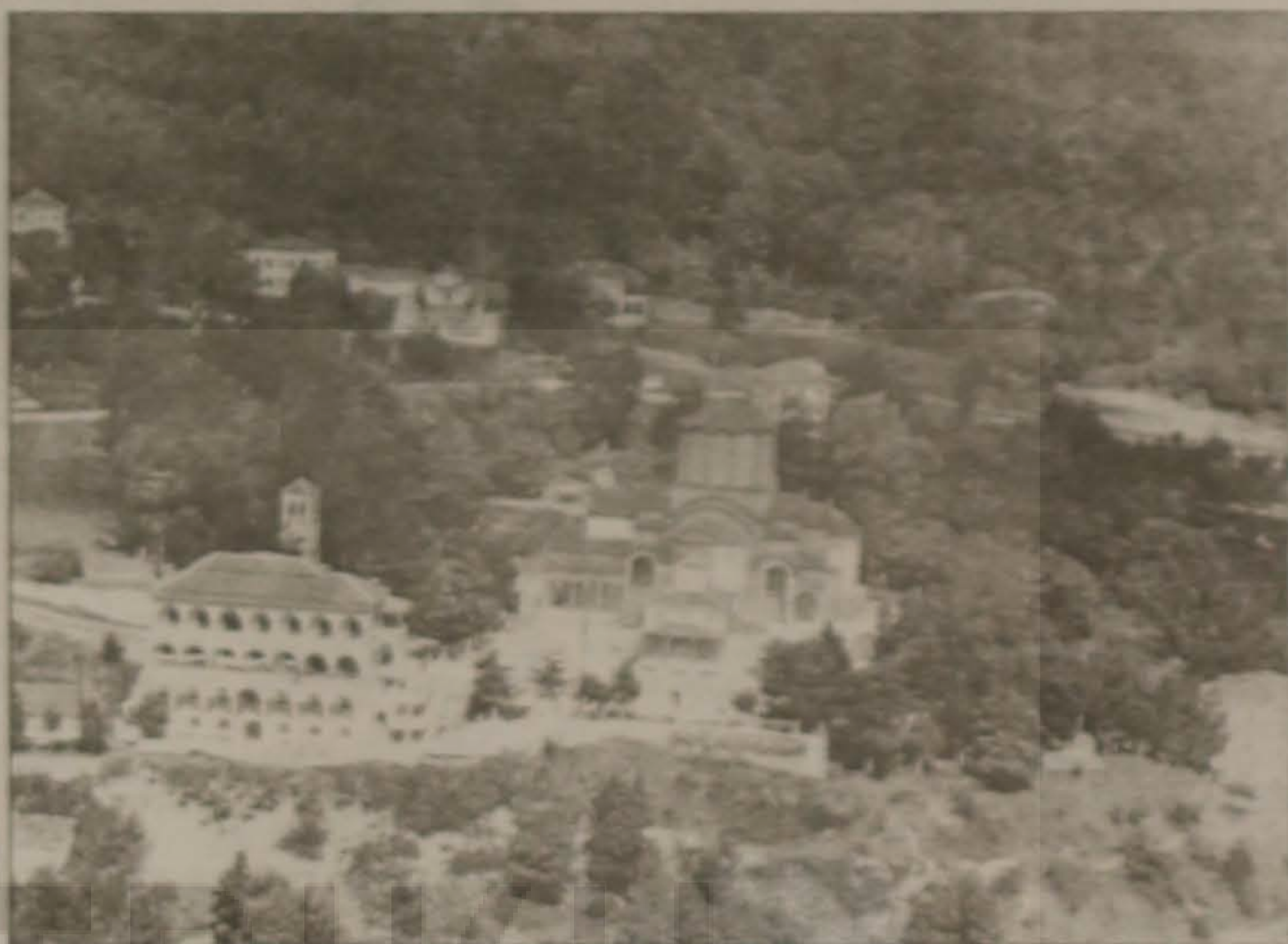
Συνδιοργανωτές της εκδήλωσης ήταν η Ο.Π.Σ.Β.Ε., η Ομοσπονδία Παλινοστούτων και ανεξάρτητα Ποντιακά Σωματεία.

Κεντρικός ομιλητής ήταν ο πρόεδρος της Ευξείνου Λέσχης Θεσ/νίκης Παναγιώτης Ακριτίδης ο οποίος αναφέρθηκε στη γενοκτονία τακτική των Κεμαλικών διοικήσεων που επέφεραν την καταστροφή και τον ξεριζωμό των Ελλήνων Ποντίων από τις πατρογονικές τους Εστίες ύστερα από 30 αιώνες παρουσίας.

Στην Εκδήλωση παραβρέθηκαν 2.000 περίπου άτομα - που έδωσαν ένα τόνο αισιοδοξίας για μεγαλύτερες συγκεντρώσεις στα επόμενα χρόνια. Από πολιτικής πλευράς τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση οι βουλευτές Γιάννης Μαγκριώτης, Κώστας Κάλτιδης, Γιώργος Κίρκος, Παναγιώτης Ψυμιδάκης, ο Γεν. Γραμματέας Παλινοστούτων του Υπουργείου Μακεδονίας Θράκης Χρήστος Καμενίδης.

Αμέσως μετά ακολούθησε πορεία προς το Τουρκικό Προξενείο όπου επιδόθηκε σχετικό ψήφισμα.

«Συναπάντημα 2001» στην Παναγία Σουμελά

Από 26 έως 29 Ιουλίου 2001 θα πραγματοποιηθεί και φέτος στα κτίσματα του Βερίμιου στους χώρους του Ιερού Ιδρυματος "ΠΑΝΑΓΙΑ ΣΟΥΜΕΛΑ" συνάντηση της νεολαίας της του ποντιακού ελληνισμού, δηλαδή της τρίτης και τέταρτης προσφυγικής γενιάς των Ποντίων στην Ελλάδα.

Για τη συνάντηση αυτή, από το Ιδρυμα ανακοινώθηκαν τα εξής:

«Όπως είναι γνωστό το «Συναπάντημα» της περασμένης χρονιάς 2000 είχε μεγάλη επιτυχία, συνεχίζοντας πετυχημένες διοργανώσεις των περασμένων ετών. Αναφερόμε πως πέρα συμμετείχαν 35 σωματεία με 220 παιδιά, ενώ μέχρι στιγμής έχουν ήδη δηλώσει πως θα συμμετέχουν 40 σωματεία με 300 παιδιά.

Σε απόλυτη συνεργασία με την Οργανωτική Επιτροπή, που συγκρότησαν οι νεολαίοι, ετοιμάσαμε και το φετινό Συναπάντημα.

Το Σωματείο και το Ιδρυμα Παναγία Σουμελά, θα φιλοξενήσουν και φέτος νέους, οι οποίοι θα έχουν την ευκαιρία να συζητήσουν, να παρακολουθήσουν εισηγήσεις, να ξεναγηθούν στον αρχαιολογικό χώρο της Βερίμινας, στα εκθέματα του Μουσείου της Μονής και θα γνωρίσουν την ιστορία και το θέατρο στην ποντιακή γλώσσα και παράλληλα να γλεντήσουν με τον παραδοσιακό ποντιακό τρόπο.

Το έργο που επιτελείται από το 1951 στο Βερίμιο έχει στόχο να κρατήσει ζωντανή την ιστορική μνήμη, να συμβάλει στη διατήρηση της παράδοσης και την ηθών και εθμών της αλησμόνητης πατρίδας.

Η προσπάθεια αυτή αγκαλιάστηκε ήδη από τη δεκαετία του '50 από τους τότε νέους Ποντίους.

Είναι γνωστό πως το πανηγύρι του 15 Αυγούστου προσέλκυε τη νεολαία του ποντιακού ελληνισμού και τους μεγαλύτερους βέβαια σε ηλικία Ποντίους, οι οποίοι συμμετείχαν με θρησκευτική κατανόηση στις ιεροτελεστίες, βρίσκοντας παράλληλα και την ευκαιρία να συναντηθούν, να διασκεδάσουν, να ανταλλάξουν προβληματισμούς.

Με το συναπάντημα της νεολαίας του ποντιακού ελληνισμού δίνει η Παναγία Σουμελά μια ακόμη ευκαιρία να συναντηθούν νέοι απ' όλη την Ελλάδα με Απόδημους νέους από την Γερμανία ή με νέους της Ελληνικής Διασποράς των χωρών της πρ. ΕΣΣΔ, για καλύτερη αλληλογνωριμία, ανταλλαγή απόψεων, λήψη και εκτέλεση αποφάσεων για τα ενδιαφέροντα θέματα που τους απασχολούν.

Καλούμε με ευχαρίστηση τους νέους που δραστηριοποιούνται στα αδελφά ποντιακά σωματεία να συμμετάσχουν και ε' αυτό το «Συναπάντημα στην Παναγία Σουμελά -2001».

Οι ποντιακοί χοροί

Οι ποντιακοί χοροί είναι από τους σπουδαιότερους τομείς στους οποίους διασώζεται έντονα η μακροαίωνα πόντιακη παράδοση. Έχουν μία γραφικότητα που συγκινούν και ενθουσιάζουν τόσο τους ίδιους τους ερμηνευτές όσο και τους θεατές. Σ' αυτούς φαίνεται ανάγλυφη σ' όλη της την ευγένεια η ψυχοσύνθεση του ποντιακού λαού. Με τους χορούς οι Πόντιοι εκφράζουν τα πιο ευγενικά συναισθήματα με χάρη, αισθηματικότητα και αρμονία. Δε χορεύουν για να κάνουν τέχνη αλλά για να εξωτερικεύσουν τον πόνο ή τη χαρά τους. Παράλληλα αποτελούν την έκφραση και των διάφορων ιστορικών στιγμών του Γένους μας. Οι ποντιακοί χοροί είναι γνήσια ελληνικά, κληρονομιά ποντοχώρα και αποτελούν τριανή απόδειξη της συνέχειας του ελληνικού έθνους και της ελληνικής λεβεντιάς.

Σε αντίθεση με τους τουρκικούς χορούς, οι ποντιακοί χοροί δεν είναι αισθησιακοί. Αντίθετα τους διακρίνει αισθητική λεπτότητα και ευπρέπεια, στοιχεία φανερά τόσο από τις μετρημένες κινήσεις των χορευτών, όσο και από το είδος της μελωδίας και το ευγενικό περιεχόμενο των συνοδευτικών τραγουδιών.

Στη διαμόρφωση των ποντιακών χορών άσκησαν μεγάλη επίδραση η ομορφιά του ποντιακού χώρου, οι κλιματολογικές συνθήκες και ιδιαίτερα ο πλούσιος ψυχικός κόσμος του ποντιακού λαού.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στοιχεία που συνθέτουν κάθε ποντιακό χορό είναι η ρυθμικότητα, η ζωγρότητα, η τριχομυλιαστή κίνηση του σωματός και ο συγχρονισμός στις κινήσεις.

Ακόμα ο μεγάλος μελετητής της ποντιακής ιστορίας και παράδοσης Χρήστος Σαμουηλίδης σε κάποια ομιλία του σχετικά με τους ποντιακούς χορούς, αφού ανέφερε τις διαφορές που έχουν οι ποντιακοί χοροί από τους άλλους ελλαδικούς χορούς κατέληξε στο εξής: "Από την παραπάνω σύγκριση ποντιακών και ελλαδικών χορών, μπορούμε να χαρακτηρίσουμε τους πρώτους, τους δικούς μας, σαν πιο ομαδικούς, πιο οικιακούς, που πλησιάζουν τους χορευτές πιο κοντά τον έναν με τον άλλον, τους αγκαλιών, δημιουργούν μία σφιχτή κοινότητα. Μία κοινότητα ψυχολογίας, μία κοινή έλξη και αμοιψηχία. Επίσης συνδέουν τους ανθρώπους πιο σφιστά με τη γη και το έδαφος με το οποίο υπάρχει άμεση ανταπόκριση και επικοινωνία."

Τους ποντιακούς χορούς συνοδεύουν τα μουσικά όργανα: Η λύρα (κλεμντζής), το νταούκι (τύμπανο), ο βαρούλας (ζουρνάς), το αγγισίον ή τούλουμπον (γκόιντα) και το σιλλάβρον ή γαβάλ (φλογέρα). Οι ποντιακοί χοροί είναι: πυρρίχκος (σέρρα), δεπάτ' ομιά Τραπεζούντας ή Κοδεσπονιακός Κοιτς, Στερνίτσα, Τις Δεπλό (σο γόνταπ), Λεπώνια, πεπλομάτινα ή πατούλα, τρυγύνα, σαρήκοις (ξανθό κορίτσι), κότσαρι, τάρζαρα, αλματοακί, τρεπά, τρία τη κότσαρι, τίταρα, ομιά Νικοπόλεως, παπούρτζ, Κοταχτόν ομιά, Σαμφούνας ή Λεμύνα, τσαντζάρα, γέμουρα, οκροσένα, Λέτσι, μηλίτσα και μόντακος.

Αυτά τα πολιτιστικά μας στοιχεία οφείλουμε να τα διατηρήσουμε και να τα συνεχίσουμε ανάθευτα.

Γιάννης Μελετιδής

Η Ρωμανία
κί' αν επέρασε
ανθεί και
φέρει κί' άλλο

Μαρτυρία μνήμης

Φόρτιση χαρακτήρισε την προχθεσινή εκδήλωση για την παρουσίαση στο Πολεμικό Μουσείο του βιβλίου της Θία Χάλο «Ούτε το όνομά μου» στην ελληνική του μετάφραση από τη Μαρίνα Φράγκου και έκδοση από τον «Γκοβόστη».

Φόρτιση, αλλά όχι από τη συγκίνηση που θα ανέμενε κανείς πως θα ήταν το κυρίαρχο συναίσθημα σε μια βραδιά με πρωταγωνίστρια την ηλικίας 91 ετών Σάνο Χάλο: μοναδική επιζήσασα της πολυμελούς οικογενείας της που ξεκλήριστηκε την περίοδο των σφαγών και των διώξεων από τους Νεότουρκους του Ποντιακού Ελληνισμού, η Σάνο υπήρξε αυτόπτης μάρτυρας μιας σκοτεινής σελίδας της Ιστορίας.

Η ίδια, μόνιμη κάτοικος των ΗΠΑ εδώ και 76 χρόνια, αφηγήθηκε την οδύσειά της στην κόρη της, Θία, κι εκείνη με τη σειρά της κατέγραψε γεγονότα κι αναμνήσεις σε αυτό το βιβλίο που πρωτοεκδόθηκε στην Αμερική δημιουργώντας σάλο.

Η ελληνική έκδοση του βιβλίου και η παρουσίαση έδωσαν την αφορμή για την πρώτη επίσκεψη στην Ελλάδα της Σάνο Χάλο, συνοδευόμενης από την κόρη της συγγραφέα, Θία Χάλο.

Γλυκές και αξιοπρεπείς οι δυο τους εισέπραξαν το χειροκρότημα της κατάμεστης αίθουσας και πήραν τη θέση τους στο πάνελ όπου προηδρεύε ο καθηγητής Νεοκλής Σαρρής.

Ομιλητές, εκτός από τον ίδιο, ήταν ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ποντιακών Σωματείων, Νίκος Αμανατίδης, ο τέως υπουργός Θεόδωρος Πάγκαλος, η Μαρίνα Φράγκου και η Άννα Συνοδινού που ανέγνωσε και αποσπάσματα.

Η παρουσίαση του βιβλίου έδωσε την αφορμή για μια ευρύτερη ιστορική ανάλυση της περιόδου που όχι μόνο δεν έχει αποτιμηθεί (και αποκατασταθεί) παγκοσμίως ιστορικά, αλλά έχει ξεχαστεί.

Δεν έλειψαν οι υψηλοί τόνοι και οι δυσοίωνες προβλέψεις (π.χ. περί «επερχόμενης» νέας τουρκικής σταυροφορίας»), αλλά ευτυχώς η ήρεμη μορφή της σειθαλούς Σάνο, μητέρας 10 παιδιών και γιαγιάς, ήταν το αντίδοτο...

Σήμερα στις 12 το μεσημέρι η συγγραφέας Θία Χάλο και η μητέρα της θα βρίσκονται στο βιβλιοπωλείο «Ελευθερουδάκης» (Πανεπιστημίου 17) και θα υπογράψουν αντίτυπα του βιβλίου.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 2-6-2001

Η μητέρα Σάνο Χάλο (δεξιά), διηγήθηκε τις αναμνήσεις της. Και η κόρη, Θία Χάλο (αριστερά) τις κατέγραψε στο βιβλίο «Ούτε το όνομά μου»

ΔΕΝ ΕΠΗΡΕΑΣΤΗΚΑ!...

Του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταρίδη

Παρ' ότι με το ανακύψαν θέμα, που αφορά τον έγκριτο συμπατριώτη μας κ. Γεώργιο Τσαλουχίδη, ασχολήθηκε το Δ.Σ. της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, εν τούτοις ως μου επιτραπεί να καταθέσω και γω την άποψή μου.

Κατ' αρχήν, κακίζω την Δ/ση της εβδομαδιαίας εφημερίδας «ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ» (σημ.: δεν εκδίδεται πια!!!), διότι φιλοξένησε ανυπόγραφο επικριτικότατο κείμενο κατ' επωνύμου συνέλληνά μας, του κ. Γεωργ. Τσαλουχίδη εν προκειμένω. Τι θα πει «ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ»; Γιατί αυτός ο κύριος «Ειδικός (:) συνεργάτης» δεν... καταδέχθηκε να βάλει την υπογραφή του κάτω από ένα κείμενο, που οπωσδήποτε «περιοιείται» κάποιον με όχι καλούς χαρακτηρισμούς;

Κατά δεύτερον, ΔΕΝ συμφωνώ με το όλο κείμενο του εν λόγω «ΕΙΔΙΚΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗ».

Ο κ. Γεώργιος Τσαλουχίδης, που δέχθηκε αναπίως κι' απροκλήτως τα πυρά του κυρίου «Ειδικού» τυγχάνει Απόστρατος Ελλην. Αξιωματικός της Πολεμικής Αεροπορίας και ως Ελλην. Αξιωματικός (έστω μη ενεργός) αποκλείεται να σκέπτεται καινα πράττει με υποτέλεια και ενδοτικότητα!

Το ότι έστειλε ο κ. Τσαλουχίδης ως πρόεδρος της Π.Ε.Π.Α. (= Παν. Ένωση Ποντίων ΑΕ/κών), επιστολή στον Τούρκο Πρωθυπουργό κ. Ετσεβίτ, ζητώντας του να εγκρίνει το στήσιμο κενотаφίου στην Τραπεζούντα για τους χαμένους Έλληνες Ποντίου και το ότι στην επιστολή του αυτή από λόγους αβροφροσύνης και σκοπιμότητας, έδειξε κάποια τυπική ευγένεια (και διπλωματικότητα) ε, αυτό πια δεν μπορεί να λογισθεί υποτέλεια! Πολύ πάει!

Σε τέτοιες περιπτώσεις, όσο κακό κι αν σου έκανε ο παραλήπτης, απαιτείται αν μη τι άλλο μια συμβατική ευγένεια και μια επίσης συμβατική Διπλωματικότητα!

Και στο κάτω - κάτω ο κ. Τσαλουχίδης ΔΕΝ παρεχώρησε τίποτε! Θέλησε να διεκδικήσει κάτι που αφορά την Εθνική Μνήμη (το περιλάλητο Κενοτάφιο), ΠΩΣ αλλιώς να το διεκδικήσει; Με άγριο τρόπο, με ύβρεις, με απειλές; Ας σοβαρευτούμε επι τέλους!

Φυσικά δεν γνωρίζω αν ο Τούρκος πρωθυπουργός έκανε αποδεκτό το αίτημα της Π.Ε.Π.Α. αλλ' όπως και νάχει το πράγμα, το άρθρο του κ. «Ειδικού Συνεργάτη» υπό τον τίτλο «ΑΔΕΛΦΕ, ΓΙΑΤΙ ΚΑΡΦΩΝΣ ΜΕ;» δεν έπρεπε να γραφεί, ούτε και οι επακολουθήσασες επιστολές με τον τίτλο «ΙΕΡΗ ΑΓΑΝΑΚΤΗΣΗ».

Εξομολογούμαι δημόσια ότι τον κ. Γ. Τσαλουχίδη ΔΕΝ τον γνωρίζω προσωπικά!!! Αλλά «γεύομαι» τακτικά τα γιμάτα ποντιολατρεία και πατριωτισμό άρθρα του στον Τύπο (ποντιακό και μη) και - γιατί να το κρύψω; Εξ αυτού του λόγου τον συμπάθησα και τον εκτίμησα!

Επομένως, ό, τι γράφτηκε στην «ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ» δεν επηρέασε τα αισθήματά μου προς τον καλό και δραστήριο αυτόν συμπατριώτη μας, τον Εποπτεύραρχο ε.α. κ. Γεώργιο Τσαλουχίδη!

Πόντιοι της Ευρώπης

«Οι κλώνοι τού δέντρου δεν τσακίζονται, τα φύλλα δεν μαραίνονται... Τρανό παράδειγμα τα παιδιά μας. Αν για πολλούς ο χορός είναι τρόπος έκφρασης, για μας είναι τρόπος ζωής. Ενώνει τα χέρια, ενώνει τις ανάσες, ενώνει τους καημούς και τα όνειρα...».

Ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ποντιακών Συλλόγων Ευρώπης, ο Κατερινιώτης δάσκαλος Χρήστος Παπαδόπουλος ξετυλίγει το κουβάρι της μνήμης.

Από το παρελθόν στο σήμερα... Είκοσι χρόνια φέτος, είκοσι χρόνια πολιτιστικής παρουσίας και κοινωνικής προσφοράς συμπληρώνει η Ομοσπονδία Συλλόγων Ελλήνων Ποντίων στην Ευρώπη.

Είκοσι χρόνια γιορτή της νεολαίας που καταξιώθηκε και αναγνωρίζεται από όλους ως η μεγαλύτερη του απόδημου Ελληνισμού. Έλληνες του μισομυθίου στήνουν εκδηλώσεις και με υπερηφάνεια καμαρώνουν τα παιδιά, ντυμένα με τις παραδοσιακές ενδυμασίες του Ελληνικού Πόντου, να χορεύουν Πυρρίχιο και να τραγουδούν «η κόρ' επήεν στον Παρχάρ'...». Τραγούδι - ύμνος, διαλαλεί την προσφορά του Ελληνισμού στη δημοκρατία, τον πολιτισμό, την ανθρωπιά και τον αθλητισμό.

Για φέτος, το αντάμωμα για τα 20χρονα ορίστηκε στο Βούπερταλ της Γερμανίας, στις 2 Ιουλίου.

Εκεί θα σμιξουν τα νεανικά ποντιακά σχήματα για να χορέψουν Τικ, Διπάτ, Κότσαρι, Τρυγόνα, Σερανίτσα, Πατούλα, Λεσίνα...

Εκεί και οι στυλοβάτες των εκδηλώσεων, ο Χρήστος Γαλανίδης, η Δήμητρα Παπαδοπούλου, ο Μπέρνυ ο πολιτογραφημένος Πόντιος, ο Αχιλλέας Βασιλειάδης, ο Γιώργος Σιαμίδης, ο Γιώργος Ορφανίδης, ο Παναγιώτης Θεοδωρίδης και τόσοι άλλοι.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει και αφιέρωμα στον Στέλιο Καζαντζίδη με ομιλία του Λευτέρη Παπαδόπουλου καθώς και αφιέρωμα στον Ελύτη από το Ελληνικό Θέατρο Βούπερταλ της Μαρίας Καραβία.

«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 22-5-2001

Πόντιος από... καρότσι ο Παναγιώτης Κοσκερίδης. Στα 2 του, είναι το νεότερο μέλος του Συλλόγου Ποντίων Σιόρντοφ. Ο πιτσιρικάς μεγάλωσε με χορούς και τραγούδια. Με τον κεμετζέ. Η επόμενη γενιά του αμάραντου ελληνικού πολιτισμού.

Ολα περνούν. Η πατρίδα μένει...

«... Μιλώ, γιατί υπάρχει καιρός που πρέπει να μιλήσεις έρχεται κάποτε, όπως υπάρχει καιρός να σιωπάς. Κι όποιος ξέρει, ιδίως αυτός, πρέπει να κρατάει κλειστό το στόμα του στην άκαιρη περίπτωση... Έπειτα, μη με θαρρείς έξυπνο στις κουβέντες. Ασκάμπαστος άνθρωπος είμαι...». Ιορδάνης Γαβράς, από τον Πόντο. «Γεννήθηκα στους 1905 χρόνους από Χριστού γεννηθέντος, στο Χανάχ, χωριό του κυβερνείου Αρταχάν... Την πρώτη φορά που ταξιδέψαμε στην Ελλάδα, να μείνουμε τάχα για πάντα (που να το ξέραμε πως δε θα μας τύχαινε ό, τι περιμέναμε), μόλις πριν από τρεις χρόνους είχε έρθει στη Μακεδονία το Ελληνικό. Κι ήμουν δεκάχρονος τότε... Ήταν ο τρίτος ξενητεμός της φιλίας μας...». Πόσοι διωγμοί πριν από τον μεγάλο Διωγμό του Εικοσιδυό! Πόσοι Ρωμιοί, πόσες φορές δεν επήραν του ξεριζωμού το δρόμο! Τι να τα λογαριάζεις. Ιδιαίτερα σήμερα, που ο ΟΗΕ βάζει, για πρώτη φορά, στις «δέλτους» του την 20ή Ιουνίου ως Παγκόσμια Ημέρα Προσφυγών...

«Το βιβλίο του Ιορδάνη Γαβρά» (εκδ. Σύγχρονοι Ορίζοντες). Πρώτη πεζογραφική εμφάνιση - έχουν προηγηθεί, από το '83, ποιητικές συλλογές και ιστορικά μελετήματα - του, ποντιακής καταγωγής (υποθέτω), συγγραφέα Θανάση Γεωργιάδη, από τους Γεωργιανούς Ημαθίας, που φύλαξε, 25 χρόνους, τα λόγια τού - μακαρίτη πλέον - Ιορδάνη Γαβρά, και σήμερα τα παραδίνει στο κοινό των Ελλήνων και των Ελλήνων του Πόντου, «ως απλός καταγραφέας». Τίποτε περισσότερο».

Διάβασα τις 380 σελίδες (!) του μυθιστορήματος σχεδόν απνευστί! Όσες φορές σταματούσα να πάρω ανάσα, ήταν για να ξαναδιαβάσω εδάφια, όπου ο λόγος του Ιορδάνη Γαβρά, όπως τον καταγράφει ο Θανάσης Γεωργιάδης, απογειώνεται σε μαγευτικές συμπυκνώσεις ή σε αφοπλιστικές παρορμήσεις ειλικρίνειας του αφηγητή, λεπτές «κοντυλιές» συγκίνησης για τους γενναίους, περιφρόνησης για τους θρασυδείλους, διανοημένες από το απαράμιλλο ποντιακό σκώμμα. Ακροτελεύτιον: «Ολα περνούν. Η πατρίδα μένει».

ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΝΤΑΙΟΣ
«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ», 20/6/2001

20 Ιουνίου 2001

Παγκόσμια ημέρα του πρόσφυγα

Γράφει ο
Παναγιώτης Ι.
Παπαδόπουλος
Φιλολόγος -
Καθηγητής

Για την Ελλάδα τα τύμπανα του πολέμου έχουν αρχίσει να χτυπούν από τον Οκτώβρη του περασμένου χρόνου, 1940. Ο ελληνικός στρατός δίνοντας μαθήματα πολεμικής αρετής, έφτασε στην καρδιά της Αλβανίας στο κινήγι των Ιταλών στρατιωτών του Μουσολίνι.

Τώρα μια άλλη ισχυρή στρατιωτική δύναμη της εποχής εκείνης, η Γερμανία των Πάντσερ και των Στούκα, θέλησε να δοκιμάσει τον πατριωτισμό των Ελλήνων. "Στις 5.15" το πρωί της 27ης Απριλίου (1941) τα γερμανικά στρατεύματα επιτέθηκαν από της Κοματινής μέχρι του Τριεθνούς" γράφει στο βιβλίο του ο Σ. Μαρκεζίνης. Στη σελ. 221 σημειώνει: "Στο μέτωπο του Νέστου η επίθεση έγινε προς το οχυρό Σχίνος με κατεύθυνση προς τη Σταυρούπολη".

Επόμενο ήταν το κλίμα του πολέμου να φτάσει στο χωριό μου νωρίτερα. Τα δυσόρεστα μοντάζα γρήγορα μεταδίδονται. Από το απόγευμα όλα έδειχναν ότι ο εχθρός γρήγορα θα μας επισκεφθεί. Στο πρόσωπό της μητέρας μου και της θείας μου, αδελφής του πατέρα μου, θεός να αναπαύσει τις ψυχές τους, έβλεπα την αγωνία όλων και καταλάβαινα ότι κάτι συνταρακτικό συνέβαινε.

Η ηλικία των δέκα ετών που ήμουν, δεν έδινε την δυνατότητα να αντιληφθώ και πολλά πράγματα.

Σε λίγη ώρα ήρθε κοντά μου η μητέρα μου και προσπαθούσε να με καθησυχάσει. Πήρα κουράγιο όταν μου είπε: "Τώρα που ο πατέρας σου είναι στον πόλεμο να φανείς δυνατός σαν άντρας και να με βοηθήσεις. Να ετοιμάσουμε τα πιο απαραίτητα πράγματα που μπορούμε να πάρουμε μαζί μας γιατί απόψε τη νύχτα πρέπει να φύγουμε, έρχονται οι Γερμανοί".

Ήθελα να κλάψω εκείνη τη στιγμή αλλά συγκρατήθηκα γιατί σκεφτόμουν την μητέρα μου. Προσπαθούσα να της δείξω ότι μου αξίζει να με λένε δυνατό. Υστερα από δύο ώρες περίπου είμαστε στον κεντρικό δρόμο του χωριού μου. Εκεί έχει ήδη σχηματιστεί ένα μεγάλο ανθρώπινο κορμάκι με κατεύθυνση τη γέφυρα του ποταμού Νέστου. Με προσοχή περνούσαμε με τις υποδείξεις των στρατιωτών πάνω από τη γέφυρα που ήταν γεμάτη από εκρηκτικά έτοιμα για ανατίναξη, όπως μας έλεγαν.

Ο μικρότερος, κατά δύο χρόνια, αδελφός μου είχε στην κυριολεξία γαντζωθεί επάνω μου για να μην χαθεί, ενώ η μητέρα μας φρόντιζε για τα φορτωμένα ζώα μας. Ο άλλος μου αδελφός ήταν περισσότερο τυχερός. Ακόμη δεν μπορούσε να περπατήσει, ήταν δέκα μηνών. Σε όλη τη διαδρομή, τριών και πλέον ημερών, τον ανέλαβε ο αδελφός του πατέρα μου, ο θείος ο Χαράλαμπος.

Είχε μεταφέρει πιο μπροστά τη δική του οικογένεια, γυναίκα και τρία μεγάλα κορίτσια και έτρεξε να βοηθήσει την οικογένεια του αδελφού του. Το θεωρούσε τιμή που ο μικρότερος αδελφός του είναι στον πόλεμο. Άλλοι άνθρωποι εκείνης της εποχής.

Την άλλη μέρα ξεμαρτύραμε μέσα σε ένα μεγάλο δάσος. Όλη τη νύχτα δεν κλείσαμε μάτι. Η απόγνωση και η απελπισία μας είχε κυριεύσει όλους. Κατά το μεσημέρι έκαναν την εμφάνισή τους τα Στούκα. Τώρα ο φόβος έγινε ο μόνιμος σύντροφός της ζωής

μας. Ευτυχώς περιορίστηκαν σε μερικούς κύκλους πάνω από τα κεφάλια μας.

Έφυγαν και πήγαινε στα οχυρά της γραμμής Μεταξά και άδειασαν όλο το φορτίο τους. Όταν νύχτωσε αρχίσαμε την πορεία μας. Σκατάδι παντού. Άνθρωποι, ζώα, πράγματα γίναμε ένα κομμάτι με κατεύθυνση το άγνωστο. Κάποιες φορές βγαίναμε για λίγο στην άκρη του δρόμου για να δούμε μήπως λείπει κανείς.

Σε λίγο ο θείος - Χαμπος, όπως τον λέγομε, αρχηγός της παρέας εκείνης αποστάλη, παρά την ηλικία του, έδινε κουράγιο σε όλους. Μάλιστα κάποιες στιγμές το μικρό αδελφάκι μου που είχε στην πλάτη του που γκρίνιαζε. Είχε χάσει τον ύπνο του. Είχε κουραστεί ωρες πολλές δεμένος. Αναζητούσε κάποιον που θα του έφερνε την λύτρωση, που δεν ερχότανε δυστυχώς. Άλλη μία νύχτα την περάσαμε έτσι... στο δρόμο, βολίζοντας αρκετά χιλιόμετρα! Φτάσαμε στο πρώτο χωριό, τον Κεχρόκαμπο.

Οι κάτοικοι του χωριού, όλοι σχεδόν Πόντιοι έτρεξαν να μας πάρουν για να μας φιλοξενήσουν. Έχουν πείρα από τη δοκιμασία της προσφυγιάς γι' αυτό γνωρίζουν καλύτερα από τον καθένα το μέγεθος της συμφοράς.

Εκεί καθίσαμε μόνο μία μέρα. Το βράδυ μας είπαν ότι πρέπει να συνεχίσουμε. Άλλη μία νύχτα και φτάσαμε σε ένα άλλο χωριό τη Λεκάνη. Εκεί μείναμε δύο μέρες.

Οι πληροφορίες έλεγαν ότι ο πόλεμος τελείωσε. Ο ελληνικός στρατός αφού αμύνθηκε του πατριού εδάφους, υπέκυψε από το βάρος της υπεροχής του αντίπαλου στρατού. Κατέβασε τα όπλα και άφησε για άλλη ώρα την απάντηση στον εχθρό.

Έτσι ο δρόμος της επιστροφής ήταν ανοιχτός. Είχαμε ξεκουραστεί. Η ελπίδα ότι θα ξεναγυριζαμε πίσω στα σπίτια μας αναπτέρωνε το ηθικό μας. Είχαμε χάσει, βέβαια, την αίσθηση του χρόνου. Ξέραμε ότι πλησίαζε η Μεγάλη Εβδομάδα, ο Γαλιθαός του Χριστού. Πόσο έμοιαζε το δικό μας. Αρχισε ο δρόμος της επιστροφής. Πόση χαρά ένοιωσα όταν φτάσαμε στο σημείο που φανόταν το χωριό μου. Η μάνα μου, άφησε μία κραυγή χαράς να φύγει από το στόμα της. "Να η Σταυρούπολη, σ' ευχαριστώ θεέ μου". Κάνιζε τόσες μέρες το σχολείο μου.

Ήταν γεμάτο τρόφιμα και πολεμοφόδια του στρατού. Πριν αποχωρήσει ο στρατός το ανατίναξε, οι φωτιές έφτασαν μέχρι τον ουρανό. Εκείνη η μεγάλη λάμψη δεν ήταν ι-

κανή να φωτίσει της συνειδήσεις των ανθρώπων, ούτε και η ανατίναξη της γέφυρας. Χρειάστηκε πέντε αλόκληρα χρόνια να δουλεύουν εργάτες με τα μέσα της εποχής εκείνης. Αρκούσαν λίγα λεπτά της ώρας. Ένα μεγάλο κομμάτι έγινε θρύψαλα, που έπεφταν στο νερό.

Κάποια στιγμή αντικρύσαμε τους Γερμανούς στρατιώτες να βοηθούν με την πρόχειρη σχεδία τους να περάσει το Νέστο όλο εκείνο το πλήθος, δημιούργημα του ίδιου Θεού.

Φτάσαμε στα σπίτια μας. Έμιας μας περίμενε μία έκπληξη. Το σπίτι μας, όπως μας εξήγησε ο διερμηνέας "επιτόχθηκε" για την περίθαλψη των τραυματιών. Μας το παρέδωσαν σε δύο μέρες. Με ευχαριστίες και υποκλίσεις οι Γερμανοί αξιωματικούς μας χαιρέτησαν και έφυγε.

Έτσι μπήκαμε στο σπίτι μας για να ακολουθήσουμε τα χρόνια της τετράχρονης κατοχής. Σε δύο μήνες περίπου γύρισαν και οι νικητές της Αλβανίας, μέσα σ' αυτούς και ο πατέρας μας για να μετριάσει τη λύπη από την υποδούλωση της πατρίδας.

Από τότε πέρασαν εξήντα και πλέον χρόνια. Οι σπουδές και οι εμπειρίες της ζωής πλούτησαν τις γνώσεις μας.

Ο έντυπος και ηλεκτρονικός τύπος στη σημερινή εποχή αποκάλυψε πολλές αλήθειες και έλυσε αρκετές απορίες των ανθρώπων. Κανείς δεν μπόρεσε ή δεν θέλησε να δώσει ειλικρινή απάντηση στα αίτια της προσφυγιάς. Χιλιάδες άνθρωποι από τα πολλά χρόνια μέχρι σήμερα έζησαν το δράμα της προσφυγιάς. Σήμερα το ζουν οι κάτοικοι των Σκοπίων, χθες οι Γιουγκοσλάβοι, πιο μπροστά οι Βόνιοι. Το 1974 οι Έλληνες της Κύπρου.

Ο Απίλλας, έτσι λεγόταν ο δήμος, ξερίζωσε διακόσιες χιλιάδες Κυπρίους και τους έστειλε πρόσφυγες να ζούνε στις σκηνές. Το 1955 η στρατοκρατία της Τουρκίας ξεπάτηνε τους Έλληνες της Πόλης, σκοτώνοντας και καταστρέφοντας τις περιουσίες τους, κόποι και ιδρώτες πολλών γενεών. Αρκετά πιο πίσω, το 1922, η μεγάλη προσφυγιά της Μ.Α. και του Πόντου. Εμείς που καταγόμαστε από πρόσφυγες γονείς την προσφυγιά την έχουμε μέσα μας, μέσα στο κύτταρό μας. Μ' αυτή μεγαλώσαμε μέσα από τις διηγώσεις και τους θρήνους.

Ο πατέρας μου, λίγο πριν πεθάνει μου άνοιξε την καρδιά του και μου είπε ότι δεν ε-

παντούσε όταν τον ρωτούσαν για τους γονείς του γιατί δεν τους θυμότανε καθόλου. Τους σκότωσαν οι Τούρκοι και τα μεγάλα του αδελφία του πήγανε στην Ορντού, σε ορφανοτροφείο.

Μ' αυτές τις διηγήσεις μας νανούριζαν, στην κούνια μας (πια κούνια). Είχαμε και τα ειρωνικά σχόλια, που πολλές φορές έφταναν σε βλασφημίες από τους εδώ Έλληνες, οι οποίοι ήταν πιο Έλληνες από μας. "Πανόθεμα το κοράβι που σας έφερε" ή "Πανόθεμα το θενιζέλο που σας κουβάλησε εδώ" λες και οι γονείς μας ήθελαν να αφήσουν τις περιουσίες τους, τη γη που την πότιζαν με ιδρώτα, για να τους θρέψει και να φύγουν για να ζήσουν στη μίζερια.

Πότε και ποιοι είναι αυτοί που προκαλούν αυτό το κακό στην ανθρωπότητα. Για πρώτη φορά στις 20 Ιουνίου 2001 γιορτάστηκε η παγκόσμια ημέρα του πρόσφυγα. Δεν ξέρω αν έπρεπε να κάνω κάτι για να "γιορτάσω" μεγαλόπρεπα αυτή τη μέρα. Απ' ό,τι ξέρω ο ΟΗΕ με την Συνθήκη του 1951 προσδιόρισε και τον ορισμό του.

Είπε: "πρόσφυγας είναι εκείνος που, έχοντας έναν απόλυτα δικαιολογημένο φόβο ότι θα τιμωρηθεί για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα... βρίσκεται έξω από τη χώρα της εθνικότητάς του".

Θυμήθηκα το "φιλό" μου τραγικό ποιητή που έδωσε τη δική του διάσταση στην προσφυγιά: "Δεν υπάρχει δυστυχία δυνατότερη στον κόσμο από το να αναγκάζεται κάποιος να φύγει από τα πατρία εδάφη του".

Χάρηκα αφάνταστα όταν το 1998 σε πανελλήνιο σχολικό διαγωνισμό με θέμα σχετικό με την προσφυγιά η αναιμία μου μαθήτριά τότε του 1ου Λυκείου της Ξάνθης ήταν μέσα στους τρεις πρώτους.

Ένοιωσα ακόμη μεγαλύτερη χαρά όταν στην αίθουσα Μαξίμου ενώπιον πολλών επίσημων ο Υπουργός Αρμοστής του ΟΗΕ της σπένει με το βραβείο. Όταν κάποιος δημοσιογράφος ρώτησε, πού σφειλάει αυτή η επιτυχία, η Κατερίνα του είπε στις διηγώσεις της γιαγιάς, μόνο που εκείνη, δεν την πρόλαβε, είχε πεθάνει.

Τα έθνη σήμερα προσπαθούν μέσα από επιτροπές και διάφορους νόμους να προστατέψουν τους πολίτες από την αργή και τις άγριες διαθέσεις εκείνων που στο όνομα της δικής τους εθνικότητας ή θρησκείας βιάσκουν το επιχειρήμα εκείνο που θα στηριχθούν για να διαπράξουν το έγκλημα σε βάρος μιας άλλης εθνικότητας ή θρησκείας.

Καλούμαστε όλοι να βοηθήσουμε τους οργανισμούς και τις επιτροπές εκείνες που προσπαθούν να βοηθήσουν και να προστατέψουν τον πρόσφυγα.

Αξίζει τον κόπο γιατί σ' αυτή τη ζωή όλοι είμαστε πρόσφυγες. Συγχαρητήρια και στον Γιώργο Νταλάρα, τον μεγάλο τραγουδιστή που εκλέχτηκε μέλος της επιτροπής προσωπικότητας της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες.

Γι' αυτό το σκοπό, μάλιστα, επρόκειτο το Σάββατο 23 Ιουνίου 2001 να δώσει συνέντευξη στους Δελφούς, συνοδευόμενος από τη Ρωσική αρχήστρα.

ΞΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Αντίο αγαπημένε μου φίλε

Εφυγε ένας μεγάλος φίλος και λάτρης της Ζακύνθου. Αισθάνομαι την ανάγκη και την υποχρέωση να γράψω λίγες γραμμές στην μνήμη του αξέχαστου φίλου μου Σάββα που χάθηκε πρόσφατα.

Γνωριστήκαμε πριν από 32 χρόνια περίπου στην μακρινή Αυστραλία. Γεννημένος στο Χέρσον του Κιλκίς από γονείς φερμένους από τη Μικρασιατική καταστροφή (Πόντιους). Όταν από την Αυστραλία γυρίσαμε στην πατρίδα χαθήκαμε για μερικά χρόνια. Βρεθήκαμε όμως και πάλι αφού η φιλία βρισκόταν συνεχώς μέσα μας.

Ηρθε στη Ζακύνθο αναζητώντας με, με την οικογένειά του την σύζυγό του Ελλη και τα τρία του παιδιά Ελένη, Ζωή και Στέλιο.

Αγάπησε πολύ το Νησί μας, τη Ζακύνθο, που με εξέπληξε τόσο όταν το απέδειξε με αυτά που είδα και έμεινα άφωνος.

Πριν από τρία περίπου χρόνια πήγαμε με τον Διονύση τον Βαρβαρίγο, μέλος του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Ενοικιαζομένων Δωματίων, στην Εκθεση Φιλοξενία στη Θεσσαλονίκη να μοιράσουμε διαφημιστικό υλικό για τη Ζακύνθο.

Δυστυχώς δεν υπήρξε ξενοδοχείο να κοιμηθούμε λόγω της προσέλευσης του πολύ κόσμου για την έκθεση. Ετσι κουρασμένοι από την Ζακύνθο οδηγώντας τόσα χιλιόμετρα είχαν μαζί μου και τη σύζυγό μου έτσι θυμήθηκα να τηλεφωνήσω στον Αείμνηστο φίλο μου μήπως σαν γνωστός στη Θεσσαλονίκη ξέρει κάποιο κατάλυμα να μείνουμε.

Μα αυτός με την τόσο φιλόξενη και ευγενική ψυχή του μου απάντησε «δεν ντρέπεσαι που θα πας σε ξενοδοχείο;» - Μα του είπα υπάρχουν και άλλοι άνθρωποι.

Μα η απάντηση ήταν τόσο πρόθυμη και απόλυτη. Θα μπειτε σπίτι μου. Ετσι πήγαμε.

Η φιλοξενία ήταν τόσο μεγάλη αλλά και η ξενάγηση σε πολλά μέρη της Θεσσαλονίκης, αλλά μέχρι και την γενέτειρά του μας πήγε που εκεί γνρίσαμε και τον πατέρα του.

Η έκπληξη η μεγάλη όμως ήταν που μας πήγε σε απόσταση αναπνοής από την Θεσσαλονίκη και εκεί είχε ένα κτήμα περίπου δέκα στρέμματα και το είχε φυτέψει ελιές.

Παρόλο που απ' ό,τι ξέρουμε λόγω ψύχους δεν ευδοκμούν οι ελιές εντούτοις οι ελιές του θύμιζαν Ζακύνθο και του άρεσε. Αυτό όμως που μας έκανε να πειστούμε πως ήταν τόσο μεγάλος φίλος της Ζακύνθου αλλά τόσο Χριστιανός ήταν που τη μέση του κτήματος και στο πιο υψομετρικό σημείο ήταν που είχε κτίσει πιστό αντίγραφο της εκκλησίας του Αγίου Διονυσίου και το καμπαναριό.

Πράγματι συγκινήθηκα που απέξω έγραφε Αγίος Διονύσιος. Συγκινήθηκα να βουρκώσαν τα μάτια μου. Αυτός γελούσε ευχαριστημένος και γεμάτος ικανοποίηση.

Η άσπλαχη μοίρα όμως δεν του επέτρεψε να ξανάρθει στη Ζακύνθο που τόσο ήθελε. Κάθε φορά που ήταν έτοιμος, η υγεία του παρουσιάζε και κάποια ανωμαλία και ματαιωνόταν το ταξίδι.

Μέχρι το τέλος του μήνα Μάη του μήνα των λουλουδιών που τόσα τραγούδια έχουν γραφτεί. Η επάρατη νόσος έκοψε το νήμα της ζωής του και το τραγούδι που ταιριάζει στον φίλο μου Σάββα είναι αυτό που γράφτηκε για τον Αθανάσιο Διάκο.

Για δεξ καιρό που διάλεξε

ο χάρος να με πάρει

Τώρα που ανθίζουν τα κλαριά

και βγάζει η γη χορτάρι.

Αιώνια σου η μνήμη αγαπημένε μου φίλε Σάββα
Κωνσταντινίδη καλό ταξίδι υπέροχε άνθρωπε.

Διονύσιος Αναστ. Σιδηροκαστρίτης
Αναδημοσίευση: «ΕΡΜΗΣ» Ζακύνθου, 7-6-2001

Σημ. «Αργοναύτη»: Ευχαριστούμε θερμά τον αγαπητό μας συνεργάτη κ. Ανδρέα Ταταρίδη για την αποστολή προς αναδημοσίευση του συγκινητικού αυτού αφιερώματος στη μνήμη ενός καλού συμπατριώτη μας.

Οι Πόντιοι για τον Δημητριάδη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΗΡΑΚΛΗΣ ΑΝΔΥΡΑΣ

Κορυφαία προσωπικότητα του Ποντιακού Ελληνισμού, που διέπρεψε σε δύσκολα χρόνια, ο 93 χρονος σήμερα συνθέτης και αρχιμουσικός Οδυσσέας Δημητριάδης τιμάται απόψε στις 7 από το Σύλλογο Ποντίων «Αργοναύται Κομνηνοί». Στο γνωστό τους στέκι (Δαβάκη 10, Καλλιθέα, τηλ. 9569518) διοργανώνουν εκδήλωση για τον καλλιτέχνη-άνθρωπο - συμπατριώτη, που ευτύχησε, παρά τις κακοτυχίες που του επιφύλαξε η ζωή, να καταλάβει ύπατα αξιώματα στο καλλιτεχνικό στερέωμα της ΕΣΣΔ.

Ο Οδυσσέας Δημητριάδης γεννήθηκε στο Μπατούμι. Ο πατέρας του Αχιλλέας, εκπαιδευτικός, μετανάστευσε εκεί από το Σουρνέ της Τραπεζούντας, ενώ η μητέρα του Καλλιόπη, το γένος Ευφραιμίδη, κράτησε την οικογένεια με τα 8 παιδιά, όταν το 1929 ο πατέρας εξορίστηκε και οι λοιποί απελάθηκαν στην Ελλάδα.

Ο Δημητριάδης το 1936 πήρε τη σοβιετική ταυτότητα. Απέκτησε μια κόρη και δυο γιους. Ο πρώτος, ο Πάρης, ταλαντούχος πιανίστας, βρίσκει τραγικό θάνατο στα 25 του, τη χρονιά που βραβεύτηκε σε διαγωνισμό πιανιστών της Υπερκρακασίας.

Ο Δημητριάδης, διακεκριμένος πιανίστας και βιολονίστας, ανέλαβε υπεύθυνος μουσικός σπουδών στο Σουχούμι και ακολούθως: διευθυντής της συμφωνικής ορχήστρας, βασικός μαέστρος αργότερα του Θεάτρου Μπολ-

σόι, καθηγητής στο Ωδείο της Μόσχας, ενώ υπό τη διεύθυνσή του η Κρατική Ορχήστρα περιόδευσε ανά τον κόσμο. Το 1980 διηύθυνε την ορχήστρα κατά την τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων. Από το 1993 ζει μόνιμα στην Ελλάδα.

Στη σημερινή εκδήλωση θα προβληθεί ταινία για τη ζωή του, ενώ ποντιακή μουσική, τραγούδια και χορούς θα παίξουν και θα ερμηνεύσουν ο Μιχάλης Καλιοντζίδης, η χορωδία του Γιώργου Κακουλίδη και ο Γιώργος Αμαραντίδης.

Το πρόγραμμα θα κλείσει με το χορευτικό συγκρότημα του διοργανωτή συλλόγου και την απόδοση τιμητικής πλακέτας στο μεγάλο δημιουργό.

Αναδημοσίευση:
«ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» 28-2-2001

ΠΟΝΤΙΟΙ

Ελληνικές Ιστορικές πόλεις του Πόντου ΤΡΑΠΕΖΟΥΣ

Δελέβω την ποίν' ατούν. (Να χαρώ την ψυχή τους)

Η Τραπεζούς είναι μια από τις σημαντικότερες πόλεις του Ελληνισμού του Πόντου. Μορφωτικό και θρησκευτικό Κέντρο γνώρισε μεγάλη ακμή στην περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Ευρίσεται στο ανατολικό τμήμα του Πόντου στις εκβολές του ποταμού Αλυος. Υπήρξε μια από τις εμπορικότερες πόλεις.

Κτίσθηκε το 758 προ Χριστού από Έλληνες αποίκους Ιωνας και Αχαιούς. Επί Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας (Ανδριανού) έγινε αυτόνομος. Διατήρησε τους ελεύθερους θεσμούς της μέχρι της επιδρομής των Γόθων (3ου, 4ου αιώνα μ.Χ.), οπότε πυρπολήθηκε και καταστράφηκε.

Αργότερα ανέκυψε και αναδημιουργήθηκε.

Μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως από τους Σταυροφόρους και το διαμελισμό των Ευρωπαϊκών χωρών της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας ο εκ της Βασιλικής οικογενείας των ΚΟΜΝΗΝΩΝ ΑΛΕΞΙΟΣ κατέφυγε στην Τραπεζούντα με επλέκτους φυγάδες και ίδρυσε νέο Κράτος: την Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας. Το νέο Κράτος περιέλαβε όλη την ενδοχώρα μέχρι Κάρς και Ερζερούμ προς Νότον και μέχρι Σινώπης προς Δυσμάς.

Η Αυτοκρατορία Τραπεζούντας διατηρήθηκε μέχρι το 1461, οπότε καταλήφθηκε από τους Τούρκους επί Μωάμεθ του Β'. Σ' όλη τη διάρκεια της τουρκοκρατίας η Τραπεζούς διατήρησε ακέραιο τον Ελληνικό της χαρακτήρα και την Ορθόδοξη Χριστιανική της Εκκλησία.

Κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και συγκεκριμένα το 1916 καταλήφθηκε από τους Ρώσους αλλά το 1918 ανακαταλήφθηκε από τους Τούρκους. Με την κατάρρευση της Τουρκίας στο τέλος του πολέμου εκείνου επρόκειτο να ανακηρυχθεί πρωτεύουσα του σχεδιαζόμενου Κράτους του Πόντου.

Όμως η αναβίωση της Τουρκίας με την εμφάνιση του Κεμάλ Αττατούρκ και τα γεγονότα που ακολούθησαν και η Μικρασιατική καταστροφή είχαν σαν αποτέλεσμα την οριστική απώλεια της Τραπεζούντας.

Ο ελληνισμός της όσος, διασώθηκε από τις διώξεις και τις σφαγές κατέφυγε στην Μητέρα Ελλάδα, όπως και ο λοιπός ελληνισμός της Μικράς Ασίας.

